

## FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2020-2021

Anul de studiu: 2 / Semestrul: 1

## Legendă:

-scris cu negru - formatul standard al fișei disciplinei (conform OM 5703/2011, Anexa 3: 31-33).

-scris cu albastru - sugestii operaționale pentru elaborarea fișei.

## 1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	de TEOLOGIE
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă și Muzică Religioasă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclu de studii	Licență (2019-2023)
1.6. Programul de studii/calificarea*	Teologie Pastorală

\* pentru a specifica aspectele legate de calificare, vor fi trecute codurile COR și/sau denumirile profesiilor cărora se adresează programul de studii (conform mențiunilor din Planul de învățământ).

## 2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Istoria Bisericii Ortodoxe Române (III)			2.2. Cod disciplină	TP 207
2.3. Titularul activității de curs	Albu V. Alin				
2.4. Titularul activității de seminar / laborator	Bărăian Eugen				
2.5. Anul de studiu	2	2.6. Semestrul	1	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E
				2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	SP

## 3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					12
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					12
Tutoriat					5
Examinări					12
Alte activități .....					7

3.7 Total ore studiu individual	58
3.9 Total ore pe semestru	100
3.10 Numărul de credite**	4

\* 3.9. = 3.4. + 3.7.; numărul total de ore pe semestru trebuie calculat în funcție de nr. de credite (3.9.) și de volumul de muncă aferent unui credit (1 credit = 25 ore conform Ghidului de aplicare a ECTS).

\*\* 3.10. = numărul de credite prevăzut a fi atribuit disciplinei prin planul de învățământ.

## 4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

## 5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Videoproiector, lap-top, flipchart
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	---

## 6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C5. Cunoașterea și înțelegerea evoluției Bisericii Ortodoxe Române <ul style="list-style-type: none"> <li>- dobândirea deprinderii de a analiza și interpreta datele referitoare la istoria Bisericii Ortodoxe Române și la istoria națională;</li> <li>- dezvoltarea unei atitudini critice, selective și sistematice față de informația istorică;</li> <li>- înțelegerea genetică a faptului istoric, în geneza și evoluția acestuia;</li> <li>- surprinderea rașiunilor profunde, uneori chiar providențiale, ale unor momente „cheie” din intervalul studiat;</li> <li>- facilitarea înțelegerii altor cursuri, în special din domeniul studiilor istorice, acolo unde se presupune interdisciplinaritatea.</li> </ul>
Competențe transversale	Aplicarea regulilor de cercetare a evenimentelor istorice, a unor atitudini responsabile față de domeniul didactic-științific, pentru valorificarea creativă a propriului potențial, cu respectarea

### 7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Informarea obiectivă asupra trecutului Bisericii Ortodoxe Române, ca baza profesională adecvată
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> <li>- să descrie conceptele, metodele și domeniile de cercetare specifice teologiei istorice;</li> <li>- să identifice cele mai importante evenimente și personalități care au marcat evoluția istorică a BOR și a culturii românești;</li> <li>- să evalueze corect și critic datele istorice și să sesizeze dinamica evenimentelor;</li> <li>- să interpreteze realitățile istorice prin valorificarea cercetărilor fundamentale în domeniu (a bibliografiei de bază);</li> <li>- să aplice principiul interpretării corecte a fenomenului istoric prin raportare justă la modul lui de influență asupra prezentului</li> </ul>

### 8. Conținuturi\*

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<b>1. Dezbinarea Bisericii Ortodoxe din Transilvania în 1698-1701:</b> context politic și religios; începuturile tratatelor de unire; problematica dosarului documentar al unirii; Atanasie la Viena; consecințele unirii cu Roma în viziunea unor teologi și istorici uniți din sec. XVIII-XIX.	Prelegere Videoproiector Material didactic editat	<b>2 ore</b> fizice
<b>2. Mitropolia de la Alba Iulia – simbol al ortodoxiei și românității transilvănene – și catolicismul habsburgic la înc. sec. al XVIII-lea (1701-1714):</b> preliminarii: origini: Mihai Viteazul – ctitor al complexului mitropolitan de la Alba Iulia; protestele de la instalarea lui Atanasie Anghel; reacții antiunioniste după 1701; Pater Ianoș și popa Vasile ot Bălgrad, nepotul papei Ianoș – apărători ai Ortodoxiei la începutul secolului al XVIII-lea; implicarea protopopului Vasile de Alba Iulia în primele două tentative de revenire la Ortodoxie după Unirea cu Biserica Romei (1707, 1711); fortificația bastionară austriacă și reședința vlădicească românească – istoria unei suprapuneri.	Prelegere Videoproiector Material didactic editat	<b>4 ore</b> fizice
<b>3. Biserica Unită din Transilvania până în 1728:</b> Biserica unită în timpul lui Atanasie Anghel; cele două tentative de revenire la Ortodoxie din 1707, 1711; criza electorală ulterioară decesului lui Atanasie Anghel; Ioan Giurgiu Patachi.	Prelegere Videoproiector Material didactic editat	<b>2 ore</b> fizice
<b>4. Biserica Unită după 1728 - episcopul Inochentie Micu:</b> Inochentie Micu – biografie, realizări ca episcop; lupta național-politică a episcopului blăjan; exilul la Roma și sfârșitul lui Inochentie Micu.	Prelegere Videoproiector Material didactic editat	<b>2 ore</b> fizice
<b>5. Lupta clerului și credincioșilor din Transilvania pentru apărarea Ortodoxiei în sec. al XVIII-lea:</b> defecțiuni ale unirii după 1701; Visarion Sarai; apărători ai Ortodoxiei în intervalul 1744-1759; răscoala lui Sofronie de la Cioara; cazul Bukow; politica religioasă a Vienei în Transilvania în secolul al XVIII-lea.	Prelegere Videoproiector Material didactic editat	<b>4 ore</b> fizice
<b>6. Ortodoxie românească la Alba Iulia în a doua jumătate a sec. al XVIII-lea sau efortul supraviețuirii în competiția neloială a Unirii religioase:</b> ieromonahul Nicodim – un bălgrădean pledând Ortodoxia transilvăneană la Viena și Petersburg; protopopul Simion Stoica de Alba Iulia – colaborator al lui Sofronie și apărător al Ortodoxiei; dascălul Ioan din Bălgrad (1762-1786) – o angajare în reafirmarea Ortodoxiei și promovarea școlii românești; protopopul Nicolae Rațiu, figură remarcabilă a Bălgradului de la sfârșitul sec. al XVIII-lea; biserici românești în Alba Iulia în secolul al XVIII-lea.	Prelegere Videoproiector Material didactic editat	<b>4 ore</b> fizice
<b>7. Bisericile Ortodoxă și Greco-Catolică din Transilvania în a doua jumătate a sec. al XVIII-lea:</b> politica vieneză relativă la numirea unui episcop exempt în Transilvania; restaurarea episcopatului ortodox transilvănean la 1761; episcopii sârbi (1761-1796); episcopii de la Blaj; Biserica Ortodoxă și Biserica Unită la final de secol XVIII – între tensiune și tendința unor apropieri.	Prelegere Videoproiector Material didactic editat	<b>2 ore</b> fizice
<b>8. Mișcarea națională transilvăneană – Supplex Libellus Valachorum</b>	Ibidem	<b>2 ore</b> fizice
<b>9. Național și confesional în Transilvania secolului al XVIII-lea</b>	Ibidem	<b>2 ore</b> fizice
<b>10. Legături ale Ortodoxiei transilvănene cu Ortodoxia extracarpatică în sec. al XVIII-lea</b>	Ibidem	<b>2 ore</b> fizice
<b>11. Literatura teologică în Transilvania în sec. al XVIII-lea. Școala Ardeleană</b>	Ibidem	<b>2 ore</b> fizice

#### Bibliografie

- Albu, Alin, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române. Evenimente, personalități, instituții*, Alba Iulia, Reîntregirea, 2013.
- Albu, Alin, *Protopopul Simion Stoica de Alba Iulia - colaborator al lui Sofronie de la Cioara și apărător al Ortodoxiei* – în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Orthodoxa”, Anul LIII, nr. 2/2008, p. 73-83.
- Albu, Alin, *Protopopul Nicolae Rațiu, figură remarcabilă a Bălgradului de la sfârșitul secolului al XVIII-lea* – în „Annales Universitatis Apulensis”, Series Theologica, 3/2003, Alba Iulia, 2003, p. 131-138.
- Albu, Alin, *Viziunea lui Silviu Dragomir asupra unirii religioase din Transilvania (I)* – în „Altarul Reîntregirii”, revista Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, Serie nouă, Anul IX, Nr. 2, iul.-dec., 2004, p. 177-199.
- Albu, Alin, *Politica bisericească a Vienei în Transilvania la jumătatea secolului al XVIII-lea între dogmă politică și toleranță confesională*, în „Altarul Reîntregirii”, Anul XI, Nr. 2, mai-august, 2006, p. 123-141.

Albu, Alin, *Orthodoxy and Greek-Catholicity in Transylvania – guide marks of the evolution of the Romanian Church in a three century history*, in *Present relationship between the orthodox and the greek-catholics in Romania*, synthesis drafted by the Metropolitan See of Cluj, Alba, Crișana and Maramureș, Cluj-Napoca, Renașterea Publishing House, 2006, p. 4-12.

Albu, Alin, *Dascălul Ioan al Bălgradului – o angajare în reafirmarea Ortodoxiei transilvănene și în promovarea școlii românești (secolul al XVIII-lea)*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Orthodoxa”, Anul LII, nr. 2/2007, p. 243-248.

Albu, Alin, *Protopopul Vasile de Alba Iulia și implicarea lui în primele două tentative de revenire la Ortodoxie după Unirea cu Biserica Romei (1707, 1711)*, în „Anuarul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, 2006-2007”, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2008, p. 221-234.

Blaga, Lucian, *Gândirea românească în Transilvania în secolul al XVIII-lea*, Ediție îngrijită de George Ivașcu, București, Editura Științifică, 1966.

Buzalic, Alexandru, *Unirea cu Roma în viziunea teologiei greco-catolice*, în „Annales Universitatis Apulensis”, Stiftung „Pro Oriente” Wien, Series Historica, volumul 9/II, 2000.

Câmpeanu, Remus, *Între patimă și luciditate. Opinii istoriografice critice privind unirea religioasă a românilor ardeleni*, în „300 de ani de la Unirea Bisericii Românești din Transilvania cu Biserica Romei: actele colocviului Internațional din 23-25 noiembrie 2000”, Cluj Napoca, Presa Universitară Clujană, 2000.

Cucerzan, Eugen S., *Biserică și națiune. Trei secole de la înființarea Bisericii Române unite cu Roma. Istorie și actualitate*, Cluj-Napoca, Editura Napoca Star, 2000.

Dragomir, Silviu, *Istoria dezrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII*, vol. I, Ediție îngrijită, studiu introductiv și note de arhimandrit Emanuil Rus, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002, p. 65.

Dragomir, Silviu, *Românii din Transilvania și Unirea cu Biserica Romei. Documente apocrife privitoare la începuturile unirii cu catolicismul roman (1697-1701)*, în *Biserica Ortodoxă Română*, nr. 9-10, sept.-oct. 1962.

Dumitriu-Snagov, I., *Românii în arhivele Romei (secolul XVIII)*, București, Editura Cartea românească, 1973.

Hitchins, Keith, *Mit și realitate în istoriografia românească*, București, Editura Enciclopedică, 1997.

Hitchins, Keith, *Românii 1774-1866*, Ediția a II-a revăzută, traducere din engleză de George G. Potra și Delia Răzdolescu, București, Humanitas, 2004.

Miron, Greta Monica, *Unirea religioasă în istoriografia românească. I. (Școala Ardeleană)*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia”, volumul 38, 1993.

\*\*\* *Orthodoxy and Greek-Catholicity in Transylvania – guide marks of the evolution of the Romanian Church in a three century history*, in *Present relationship between the orthodox and the greek-catholics in Romania*, synthesis drafted by the Metropolitan See of Cluj, Alba, Crișana and Maramureș, Cluj-Napoca, Renașterea Publishing House, 2006, p. 4-12.

Păcurariu, Mircea, *Uniția în Transilvania în trecut și astăzi*, Editura Mitropoliei Ardealului, Sibiu, 1994.

Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. II, ediția a 3-a, Iași, Trinitas, 2006.

Pâclișanu, Zenovie, *Istoria Bisericii Române Unite*, partea I, 1697-1751, publicată de Octavian Bârlea sub formă de volum în „Perspective”, XVII (1994-1995), nr. 65-68, Munchen.

Prodan, D., *Supplex Libellus Valachorum*, București, Editura Științifică, 1967;

Săsăujan, Mihai, *Politica bisericească a Curții din Viena în Transilvania (1740-1761)*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2002

Săsăujan, Mihai, *Habsburgii și Biserica Ortodoxă din Imperiul Austriac (1740-1761). Documente*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2003;

Stăniloae, Dumitru, *Uniatismul din Transilvania, încercare de dezmembrare a poporului român*, București, 1973.

**9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului**


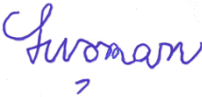
*Disciplina oferă atât metode specifice de cercetare istorică, de corelare a informațiilor și integrare a lor în procesul de înțelegere a evoluției comunităților românești din trecut până în prezent, cât și conținuturi, informații concrete despre trecutul Bisericii Ortodoxe Române și istoria națională, care să facă posibilă înțelegerea prezentului și a profilului / identității românești, ca premisă pentru o integrare europeană veritabilă și pentru o exprimare coerentă a propriilor specificități și valori.*

**10. Evaluare**

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<i>Evaluare finală</i>	<i>Evaluare scrisă sau frontală/orală pe baza unui subiect extras de student</i>	100%

10.6 Standard minim de performanță:

- cunoaște personalitățile și evenimentele importante ale Bisericii Ortodoxe Române
- pentru nota 5 (cinci), studentul trebuie să cunoască elementele esențiale ale cursului, care sunt evidențiate în manual (bold, italic, underline).

Data completării	Titular de curs	Titular de seminar
20.09.2020	Albu Viorel Alin	Băraian Eugen
Data avizării în departament	Semnătura titular de curs	Semnătura titular de seminar
21.09.2020		
<b>Director de departament</b>		
		
Pr.lect.univ.dr. Dragoș Șuşman		